

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 21.02.2006
KOM(2006) 83 v konečnom znení

2003/0168 (COD)

Upravený návrh na

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

O ROZHODNOM PRÁVE PRE MIMOZMLUVNÉ ZÁVÄZKY („RÍM II“)

(predložená Komisiou podľa článku 250, odsek 2 Zmluvy o ES)

ODÔVODNENIE

1. HISTÓRIA POSTUPU

Komisia schválila návrh¹ 22. júla 2003 a v uvedený deň ho odovzdala Európskemu parlamentu a Rade.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal stanovisko k návrhu Komisie v dňoch 30. júna a 1. júla 2004².

Európsky parlament schválil na plenárnej schôdzi 54 zmien a doplnení v prvom čítaní 6. júla 2005³.

2. ÚČEL ZMENENÉHO A DOPLNENÉHO NÁVRHU

Zmenený a doplnený návrh upravuje pôvodný návrh týkajúci sa rozhodného práva pre mimozmluvné záväzky s cieľom zohľadniť niektoré zmeny a doplnenia odhlasované v Parlamente so zreteľom na výsledky prác Rady.

3. STANOVISKO KOMISIE K ZMENÁM A DOPLNENIAM PRIJATÝM PARLAMENTOM

3.1 *Zmeny a doplnenia prijaté Komisiou v celom rozsahu*

Zmeny a doplnenia 2, 12, 17, 19, 22, 24, 35, 38, 39, 40, 44, 45, 48, 51, 52 a 53 môžu byť prijaté v znení, v akom boli predložené Parlamentom, pretože zavádzajú určité zlepšenia týkajúce sa buď jasnosti znenia, alebo určitých doplňujúcich otázok alebo dodatkov, ktoré môžu byť užitočné pri uskutočňovaní počiatočného návrhu.

3.2 *Zmeny a doplnenia prijaté Komisiou v zásade pod podmienkou ich preformulovania*

Zmeny a doplnenia 1, 5, 18, 20, 21, 23, 25, 28, 34, 36, 37, 46 a 49 môžu byť v zásade prijaté, ale pod podmienkou ich preformulovania.

Zmena a doplnenie 1 odkazuje na nariadenie „Rím I“. Pred schválením nariadenia je však vhodné spomenúť budúci nástroj Spoločenstva, ktorý nahradí Rímsky dohovor z roku 1980.

Zmena a doplnenie 5 má za cieľ spresniť, že do pôsobnosti nariadenia patria mimozmluvné záväzky založené na režime objektívnej zodpovednosti, ako aj na deliktuálnej spôsobilosti. Ak Komisia tento prístup prijme, dá prednosť zhrnutiu všetkých upresnení týkajúcich sa pôsobnosti nariadenia v jedinom odôvodnení, v tomto prípade odôvodnenia 5, bez toho, aby boli zopakované tie otázky, ktoré už boli výslovne spomenuté v článku 12 o rozhodnom práve.

¹ KOM (2003) 427, konečné znenie – 2003/0168 (COD); ešte neuverejnené v Ú. v.

² Ú. v. EÚ C 241, 28.9.2004, s. 1.

³ A6-0211/2005.

Zmena a doplnenie 18 má za cieľ spresniť, že bezdôvodné obohatenie a „negotiorum gestio“ sa podľa nariadenia kvalifikujú ako mimozmluvné záväzky. Komisia s týmto návrhom súhlasí. Komisia však má v úmysle zhrnúť všetky upresnenia týkajúce sa pôsobnosti nariadenia do jediného odôvodnenia, aby znenie nebolo ťažkopádne. Predovšetkým pokladá za lepšie pripomenúť, že právne pojmy použité v nástrojoch „Brusel I“, „Rím II“ a Rímskom dohovore z roku 1980 – alebo v nástroji Spoločenstva, ktorí ho nahradí – musia byť interpretované nezávisle a koherentne Súdnym dvorom, než uviesť dlhý zoznam upresnení, ktorý prirodzene nemôže byť úplný. Cieľom tohto návrhu zmien a doplnení je vylúčiť z pôsobnosti nariadenia zodpovednosť štátu pri výkone zvrchovanej štátnej moci. Komisia súhlasí s obsahom tohto návrhu zmien a doplnení, ale uprednostňuje znenie všeobecne prijaté v medzinárodných dohovoroch.

Zmena a doplnenie 20 má za cieľ vylúčiť z pôsobnosti nariadenia mimozmluvné záväzky, ktoré sú upravené osobitným právnym predpisom v rámci práva vzťahujúceho sa na spoločnosti alebo osobitnými ustanoveniami, ktoré sa vzťahujú na iné právnické osoby ako združenia. Komisia súhlasí s týmito zmenami a doplneniami po obsahovej stránke, ale navrhuje jednoduchšie znenie návrhu.

Zmena a doplnenie 21 spresňuje vylúčenie mimozmluvných záväzkov, ktoré vznikli v rámci poručníckeho fondu. Komisia súhlasí so zmenou a doplnením po obsahovej stránke, ale požaduje, aby jej znenie zodpovedalo zneniu uvedenému v Haagskom dohovore z 1. júla 1985.

Zmena a doplnenie 23 spresňuje vylúčenie zodpovednosti štátu, najmä čo sa týka určitých činov, ktorých sa dopustili úradne splnomocnení úradníci. Komisia síce súhlasí s obsahom navrhovaného riešenia, ale pokladá ho za zbytočné vzhľadom na existenciu zmeny a doplnenia 18.

Zmena a doplnenie 25 má za cieľ zaviesť pre určitých účastníkov zmlúv, ktorí už udržiavajú zmluvné vzťahy, možnosť voľby rozhodného práva pre ich mimozmluvný záväzok ešte pred vznikom škody. Komisia môže prijať zásadu voľby *ex ante* a súhlasí s úvahou, že voľba musí byť podmienená splnením prísnych podmienok najmä v záujme ochrany slabých strán. Je však potrebné, aby podmienky voľby boli vyjadrené jednoduchými a jasnými termínmi. Výskyt termínov, ktoré sú z právneho hľadiska nedostatočne presné, by totiž mohol spôsobiť, že účastníci zmlúv budú podporovaní v tom, aby vstupovali do sporov, čo by z časového hľadiska a z hľadiska nákladov skomplikovalo postup a bolo by v rozpore s cieľom nariadenia. Znenie navrhované Komisiou umožňuje jednak chrániť spotrebiteľov a pracovníkov pred neuváženou voľbou a jednak vylučuje možnosť uviesť takúto voľbu v zmluve o pristúpení.

Zásadu **zmien a doplnení 28 a 34**, ktoré menia štruktúru a názov oddielov s cieľom lepšie odlíšiť všeobecné pravidlo od osobitných pravidiel pre niektoré kategórie nedovoleného konania, môže Komisia prijať. V snahe zohľadniť výsledky prác v Rade a rozdiely charakterizujúce právne systémy členských štátov, návrh Komisie zavádza dodatočné rozlišovanie medzi osobitnými pravidlami, ktoré sa vzťahujú na určité kategórie nedovoleného konania a pravidlami týkajúcimi sa bezdôvodného obohatenia a „negotiorum gestio“.

Zmeny a doplnenia 36 a 37 nahrádzajú jednotné pravidlo článku 9 počiatočného návrhu Komisie, ktoré sa vzťahuje na všetky dokumenty s prvkami zmluvy, dvoma osobitnými pravidlami, z ktorých prvé sa týka bezdôvodného obohatenia a druhé „negotiorum gestio“. Komisia môže s touto ďalšou diferenciáciou súhlasiť. Vo svojom zmenenom a doplnenom návrhu sa však usiluje aj zohľadniť určité vylepšenia textu, ktoré sú technického charakteru a sú výsledkom prác Rady.

Zmena a doplnenie 46 má za cieľ objasniť pravidlo priamej žaloby poisťovateľa zodpovednej osoby bez toho, aby došlo k zmene jeho podstaty. Komisia môže prijať zásadu zmeneného znenia s cieľom uľahčiť správne pochopenie pravidla. Dáva však prednosť zneniu, ktoré je výsledkom prác Rady a ktoré sleduje rovnaký cieľ.

Zmena a doplnenie 49 má za cieľ spresniť obvyklé miesto pobytu fyzickej osoby, ktorá pracuje doma. Komisia môže prijať zásadu takéhoto spresnenia, ale dáva prednosť bližšiemu zneniu spresnenia, ktoré je výsledkom prác Rady, podľa ktorej má sudca uprednostniť skutočné miesto prevádzkovania živnosti pred úradnou adresou, ktorá môže byť často fiktívna.

3.3 *Zmeny a doplnenia sčasti prijaté Komisiou*

Zmena a doplnenie 3 má za cieľ prispôbiť odôvodnenie 7 zmenám zavedeným zmenou a doplnením 26, ktoré sa týkajú všeobecného pravidla z článku 3. Keďže Komisia môže prijať iba časť zmeny a doplnenia 26, musí zamietnuť príslušné zmeny odôvodnenia. Čo sa týka poslednej vety tejto zmeny a doplnenia, ktorá pripomína nutnosť rešpektovať zábery strán, myšlienka, ktorá je v nej vyjadrená, je obsiahnutá aj v odôvodnení 8 zmeneného a doplneného návrhu Komisie.

Zmena a doplnenie 14, ktorá sa týka pravidiel bezpečnosti a správania sa platných v krajine, kde nastala skutočnosť, ktorá spôsobila škodu, má dva ciele: na jednej strane je ešte potrebné zdôrazniť pripojením termínov „*ak je to vhodné*“, že uplatnenie týchto predpisov závisí od zvrchovanej posudzovacej právomoci sudcu, a na druhej strane treba túto možnosť vylúčiť v prípade poškodzovania dobrého mena a nekalej hospodárskej súťaže. Komisia môže akceptovať spresnenie navrhované pre prvú vetu tohto odôvodnenia. Správa Európskeho parlamentu naopak neobsahuje odôvodnenie vylúčenia tohto pravidla v súvislosti s poškodzovaním dobrého mena a nekalou súťažou. Komisia sa preto nazdáva, že neexistuje dôvod na to, aby osoby, ktoré sa dopúšťajú oboch kategórií nedovoleného konania, boli zbavené ochrany, ktoré im toto pravidlo poskytuje.

Zmena a doplnenie 26 týkajúca sa všeobecného pravidla z článku 3 počiatočného návrhu Komisie môže byť prijatá, čo sa týka vylepšení znenia, ktoré sa zavádzajú v odseku 1, ktorý potvrdzuje pravidlo navrhované Komisiou. Komisia, naopak, nemôže prijať zmeny a doplnenia v odsekoch 2 a 3. Odsekom 2 sa zavádza jednak osobitné pravidlo pre oblasť dopravných nehôd, ktoré podrobuje mimozmluvné záväzky dvom rôznym právnym poriadkom a jednak výšku náhrady škody. Komisia je naklonená snahe Parlamentu nájsť spravodlivé riešenie pre obeť dopravných nehôd, ktorých počet je veľmi veľký, ale také riešenie, ktoré by sa znateľne odklonilo od pozitívneho práva platného v členských štátoch, by nebolo možné prijať bez predbežnej hĺbkovej analýzy. Práve preto Komisia navrhuje preskúmať túto otázku dôkladnejšie v rámci správy o uplatňovaní, ktorej sa týka zmena a doplnenie 54. Čo sa týka odseku 3, zmena a doplnenie by viedli k podstatnému poškodeniu zmyslu právneho nástroja. Treba samozrejme spresniť, že ustanovenie o výnimke, ktoré môže sudca použiť, sa musí uplatniť v „*mimoriadnych*“ prípadoch. Prijatá formulácia však môže obsahovať výpoveď, ktorá je v rozpore s cieľom predvídateľnosti, ktorý sa nariadením sleduje. Samotná skutočnosť, že v predmetnom odseku je uvedených nie menej ako päť faktorov, ktoré môžu byť vzaté do úvahy na odôvodnenie uplatnenia ustanovenia o výnimke, môže viesť k tomu, že účastníci zmluvy a sudca si budú systematicky klásť otázku, či je riešenie, ku ktorému viedlo uplatnenie všeobecného pravidla, odôvodnené, aj keď sa na prvý pohľad javí ako uspokojivé. Práve preto Komisia nemôže prijať túto časť zmeny a doplnenia 26 a zachováva si svoj pôvodný prístup, ktorého oprávnenosť už potvrdili práce Rady.

Komisia však uznáva význam určitých faktorov vymenovaných v odseku 3, najmä čo sa týka obvyklého pobytu strán v tom istom štáte, už existujúceho právneho alebo skutočného vzťahu, a takisto význam oprávnených očakávaní strán. Pretože prvé dva faktory sú už výslovne uvedené v odsekoch 2 a 3 počiatočného návrhu, článok 5 ods. 3 zmeneného a doplneného návrhu už obsahuje výslovný odkaz na oprávnené očakávania strán.

Zmenou a doplnením 50, ktoré sa týkajú mechanizmu výnimky z verejného práva, sa zavádza nový odsek 1a), ktorého účelom je spresniť pojem verejný poriadok štátu, ktorého súd koná, vymenovaním referenčných právnych dokumentov. Hoci verejné poriadky členských štátov samozrejme obsahujú spoločné prvky, medzi jednotlivými členskými štátmi existujú v tomto smere aj rozdiely. Komisia preto nemôže uvedené vymenovanie prijať. Nový navrhovaný odsek 1b) upravuje otázku náhrady škody, ktorej výška sa pokladá za nadmernú, akou sú určité typy exemplárnej a represívnej náhrady škody, ktoré už boli upravené osobitným pravidlom v článku 24 počiatočného návrhu Komisie. S výhradou zmien formulácií, ktorých účelom je objasniť, že represívna náhrada škody nie je *ipso facto* nadmerná, môže Komisia súhlasiť s tým, aby toto pravidlo bolo zahrnuté do článku, ktorý sa týka verejného poriadku. Nový navrhovaný odsek 1 c) má za cieľ vyhradiť účastníkom zmluvy právo domáhať sa uplatnenia výnimky. Povinnosťou úradu sudcu je dohliadať na dodržiavanie základných hodnôt právneho poriadku svojho štátu, a táto úloha nemôže byť delegovaná na účastníkov zmluvy, pretože títo nie sú vždy zastúpení advokátom. Okrem toho nariadenie „Brusel I“ ustanovuje pre sudcu možnosť zamietnuť uznanie a výkon rozsudku iného členského štátu v prípade, že je v rozpore s verejným poriadkom štátu, ktorého súd koná. Komisia nemôže z uvedených dôvodov prijať navrhovaný odsek 1c).

Zmena a doplnenie 54 ustanovuje povinnosť Komisie predložiť po nadobudnutí účinnosti nariadenia správu o uplatňovaní nariadenia. Hoci Komisia uznáva užitočnosť takejto správy, nemôže súhlasiť so všetkými podmienkami určenými touto zmenou a doplnením. Stanovená lehota tri roky od schválenia nariadenia predovšetkým neumožňuje mať k dispozícii dostatočný počet rozsudkov na efektívne posúdenie fungovania tohto nástroja. Podľa vzoru nariadenia „Brusel I“ Komisia navrhuje lehotu 5 rokov od nadobudnutia platnosti nástroja. Čo sa týka obsahu tejto správy, otázka výšky náhrady škody priznanej súdmi, ako aj otázka vypracovania etického kódexu európskych médií, siaha ďaleko za rámec kolíznych noriem. Preto Komisia nemôže súhlasiť s tým, aby sa tieto otázky riešili v rámci správy o uplatňovaní tohto nariadenia. Komisia na druhej strane súhlasí so záverom Parlamentu, čo sa týka nutnosti považovať o väčšej homogenosti v oblasti uplatňovania právneho poriadku cudzieho štátu súdmi členských štátov. Aj keď sa Komisia nazdáva, že legislatívna iniciatíva v tejto oblasti je v tomto štádiu predčasná (pozri zmena a doplnenie 43), môže súhlasiť s myšlienkou prehĺbiť analýzu tejto otázky v rámci správy o uplatňovaní.

3.4 Zamietnuté zmeny a doplnenia

Zmeny a doplnenia 4, 9, 10, 15 a 16 nemôže Komisia prijať, pretože zamietajú zmeny a doplnenia 26, 30, 54 (odsek 3), 31 a 42, ktorým zodpovedajú.

Zmeny a doplnenia 6, 7, 8, 11 a 13 majú za cieľ upraviť odôvodnenia so zreteľom na zrušenie niektorých osobitných pravidiel pre určité špecifické nedovolené konanie, ktoré je navrhnuté v zmenách a doplneniach 27, 29 a 33. Keďže Komisia nemôže so zrušením predmetných osobitných pravidiel (pozri ďalej v texte) súhlasiť, znamená to, že zamietajú zmeny týkajúce sa odôvodnení. V tejto správe však Parlament nevylučuje možnosť zachovať osobitné pravidlá pod podmienkou, že budú obsahovať definíciu ich pôsobnosti, najmä čo sa týka nekalých obchodných praktík a škôd na životnom prostredí. Preto sa odôvodnenia 12, 13

a 14 zmeneného a doplneného návrhu odvolávajú na sekundárnu legislatívu Spoločenstva, ktorá upravuje tieto otázky. Okrem toho bola zmenená právna terminológia týchto článkov s cieľom zjednotiť ju s terminológiou používanou v odvodenom práve. Materiálne právo Spoločenstva takto umožňuje lepšie vymedziť používané pojmy, ale treba zdôrazniť, že pre potreby kvalifikovania nedovoleného konania podľa medzinárodného práva súkromného môže byť vymedzenie týchto pojmov širšie než v materiálnom práve Spoločenstva.

Zmena a doplnenie 27 má za cieľ zrušiť osobitné pravidlo týkajúce sa chybných výrobkov. Rovnako ako v súvislosti s ďalšími kategóriami nedovoleného správania, akými sú narušenie hospodárskej súťaže a poškodenie životného prostredia sa Komisia naopak nazdáva, že všeobecné pravidlo neumožňuje stanoviť rozhodné právo s primeranou istotou. Miesto škody sa totiž môže javiť ako čisto náhodné kvôli veľkej mobilite spotrebných tovarov (napríklad sušič na vlasy holandskej výroby vo vlastníctve nemeckého turistu, ktorý cestuje po Thajsku). Táto oblasť je navyše často predmetom transakcií na základe vzájomných dohôd medzi poisťovateľmi, a preto je pre uľahčenie takýchto dohôd mimoriadne dôležité najst' jasné a predvídateľné pravidlo. Z uvedených dôvodov nemôže Komisia súhlasiť s navrhovaným zrušením pravidla.

Zmena a doplnenie 29 má za cieľ zrušiť osobitné pravidlo týkajúce sa narušenia hospodárskej súťaže. Komisia nemôže túto zmenu a doplnenie prijať: článok 5 počiatočného návrhu nemal za cieľ zaviesť pravidlo, ktoré by sa líšilo od všeobecného pravidla upravujúceho podstatu veci, ale iba presne vymedziť miesto škody, pričom vymedzenie miesta nie je v takomto prípade vždy jednoduché. Znenie článku 7 zmeneného a doplneného návrhu bolo zmenené len mierne v tom zmysle, aby bolo jasnejšie, čo sa týka vymedzenia miesta škody. V záujme splnenia požiadaviek Európskeho parlamentu ohľadne vymedzenia pojmov, sa Komisia v článku 7 zmeneného a doplneného návrhu priklonila k terminológii, ktorá priamo vychádza zo smernice 2005/29 z 11. mája 2005. Z toho *a contrario* vyplýva, že mimozmluvné záväzky vyplývajúce z obchodnej praxe narúšajúcej hospodársku súťaž, sankcionovanej najmä podľa článku 81 a 82 Zmluvy, alebo podľa rovnocenných predpisov členských štátov, nie sú článkom 7 pokryté; tieto záväzky sú teda podrobené všeobecnému pravidlu z článku 5. Komisia plánuje začať v súvislosti so Zelenou knihou „*Žaloby na náhradu škody vyplývajúcej z porušenia práva hospodárskej súťaže Spoločenstva*“, ktorej uverejnenie je naplánované na december 2005, diskusie na tému rozhodného práva pre občiansko-právne žaloby na náhradu škody spôsobenej obchodnou praxou narúšajúcou hospodársku súťaž. Komisia si vyhradzuje možnosť podporiť odlišné riešenie v rámci postupu spoločného rozhodovania podľa toho, aké odpovede získa.

Zmena a doplnenie 57 má za cieľ zmeniť v zásade pravidlo vzťahujúce sa na poškodenie práva na súkromie najmä tlačou. Komisia nemôže súhlasiť s touto zmenou a doplnením, ktorá príliš uprednostňuje vydavateľa pred osobou, ktorá sa podkladá za obeť poškodenia dobrého mena tlačou a ktoré nie je v súlade s riešením, ktoré platí vo väčšine členských štátov. Keďže znenia pripravené v Rade a návrh prijatý Parlamentom v prvom čítaní sú nezlučiteľné, Komisia v tejto kontroverznej otázke považuje za najpriateľnejšie riešenie vylúčiť z pôsobnosti zmeneného a doplneného návrhu masovokomunikačné delikty a vypustiť článok 6 pôvodného návrhu. Na iné porušenia práva na súkromie a ochranu osobnosti sa bude vzťahovať článok 5 zmeneného a doplneného návrhu.

Zmena a doplnenie 31 má za cieľ zaviesť nové osobitné pravidlo, ktoré sa týka škody vyplývajúcej z vykonávania práva na štrajk pracovníkmi. Keďže Komisia berie ohľad na súvisiace politické argumenty, nemôže túto zmenu a doplnenie prijať vzhľadom na príliš prísny charakter navrhovaného pravidla.

V zmene a doplnení 32 sa pripomína, že členské štáty do prijatia nového osobitného pravidla na úrovni Spoločenstva pre oblasť dopravných nehôd budú uplatňovať buď Haagsky dohovor z roku 1971, alebo všeobecné pravidlá z nariadenia „Rím II“. Keďže nemožno vylúčiť, že správa o uplatňovaní nariadenia podľa článku 26 zmeneného a doplneného návrhu potvrdí, že všeobecné pravidlá nariadenia sú uspokojivým riešením, Komisia sa v tejto chvíli nemôže angažovať v budúcom legislatívnom návrhu, a teda zamietá túto zmenu a doplnenie. Odsek 2 tejto zmeny a doplnenia obsahuje návrh týkajúci sa zavedenia nového osobitného pravidla pre oblasť posudzovania výšky škody spôsobenej pri dopravnej nehode, ktorý Komisia nemôže prijať a ktorý je už uvedený v zmene a doplnení 26 (pozri zmena a doplnenie 26).

Zmena a doplnenie 33 má za cieľ zrušiť osobitné pravidlo týkajúce sa životného prostredia. Komisia nemôže súhlasiť s touto zmenou a doplnením, pretože navrhované pravidlo je v súlade so zásadou „znečisťovateľ je platiteľom“, ktorú vyhlásilo Spoločenstvo a ktorá už nadobudla platnosť vo viacerých členských štátoch. Pri hlasovaní o tejto zmene a doplnení na plenárnej schôdzi sa hlasovania zdržala skupina Zelených.

Zmena a doplnenie 41 sa opäť týka otázky posúdenia výšky škody, ktorá sa podľa všeobecného pravidla (okrem dopravných nehôd) spravuje *lex fori*. Komisia nemôže túto zmenu a doplnenie prijať. Keďže táto otázka má kľúčový význam pre obeť nielen v oblasti dopravných nehôd, ale aj v iných oblastiach, najmä v prípade ujmy na zdraví, pravidlá ustanovené nariadením umožňujú nájsť spravodlivé riešenie, ktoré zohľadňuje oprávnené očakávania obete a takisto osoby, ktorá spôsobila škodu.

V zmenách a doplneniach 42 a 43 sa zaoberá otázkou uplatňovania práva cudzieho štátu súdom. Prvý návrh má za cieľ zaviazat' účastníkov zmluvy, aby v podaní označili rozhodné právo, ktorým sa má spravovať ich žaloba. Hoci je Komisia naklonená myšlienke uľahčiť prácu sudcovi, ktorý musí rozsúdiť medzinárodný spor, toto pravidlo by bolo možné uplatňovať len veľmi ťažko, pretože sa všetci účastníci zmluvy nemôžu oboznámiť s právom použiteľným v ich situácii, najmä ak nie sú zastupovaní advokátom. Druhý návrh má za cieľ uzákoniť pravidlo, ktoré už platí v niektorých členských štátoch a podľa ktorého súd musí z úradnej moci určiť obsah rozhodného práva cudzieho štátu, pričom môže požiadať účastníkov zmluvy o pomoc v tejto veci. Komisia sa nazdáva, že do dnešného dňa nemôže väčšina členských štátov uplatniť toto pravidlo bez toho, aby predtým zaviedla účinný aparát na uľahčenie uplatňovania práva cudzieho štátu sudcom, a preto tento návrh zamietá. Komisia sa však domnieva, že ide o veľmi zaujímavý spôsob uvažovania, ktorému treba venovať osobitnú pozornosť v rámci správy o uplatňovaní nariadenia.

Zmena a doplnenie 47 je zbytočná vzhľadom na existenciu zmeny a doplnenia 22, ktorej Komisia dáva prednosť z hľadiska formulácie. Zmena a doplnenie 47 sa z uvedeného dôvodu zamietá.

4. ZÁVER

Podľa článku 250 ods. 2 Zmluvy o ES Komisia mení a dopĺňa svoj návrh tak, ako sa uvádza ďalej v texte.

Upravený návrh na

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

O ROZHODNOM PRÁVE PRE MIMOZMLUVNÉ ZÁVÄZKY („RÍM II“)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na článok 61 písm. c),

so zreteľom na návrh Komisie⁴,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru⁵,

konajúc v súlade s postupom upraveným v článku 251 Zmluvy⁶,

keďže:

- (1) Únia si stanovila za cieľ udržiavať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Na tento účel musí Spoločenstvo prijať predovšetkým opatrenia v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach s cezhraničným dosahom, v rozsahu potrebnom na dobré fungovanie vnútorného trhu a ktorých cieľom je, mimo iného, podporovať harmonizáciu pravidiel uplatniteľných v členských štátoch vo veciach stretu právnych poriadkov.
- (2) V záujme účinného zavedenia príslušných ustanovení Amsterdamskej zmluvy Rada pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti schválila 3. decembra 1998 akčný plán, v ktorom sa upresňuje, že vytvorenie právneho nástroja v rámci rozhodného práva pre mimozmluvné záväzky patrí k opatreniam, ktoré musia byť prijaté do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Amsterdamskej zmluvy⁷.
- (3) Na zasadnutí v Tampere 15. a 16. októbra 1999⁸ Európska rada schválila zásadu vzájomného uznávania rozsudkov ako prioritnú akciu pre vytvorenie európskeho priestoru spravodlivosti. V programe vzájomného uznávania⁹ sa upresňuje, že opatrenia týkajúce sa harmonizácie kolíznych noriem sú sprievodnými opatreniami, ktoré uľahčujú uplatňovanie tejto zásady.

⁴ Ú. v. EÚ C, s. ~~Ešte neuverejnený v Ú. v.~~

⁵ Ú. v. EÚ C **241, 28.9.2004**, s. **1**.

⁶ Stanovisko Európskeho parlamentu z [...] (Ú. v. ES C [...], [...], [...]) **6. júla 2005**.

⁷ Akčný plán Rady a Komisie týkajúci sa najvhodnejších postupov na vykonávanie ustanovení Amsterdamskej zmluvy, ktoré sa vzťahujú na vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, Ú. v. EÚ C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁸ Závery predsedníctva zo 16. októbra 1999, body 28 - 39.

⁹ Ú. v. EÚ C 12, 15.1.2001, s.1.

- (4) V záujme predvídateľnosti výsledku sporov, právnej istoty a voľného pohybu rozsudkov vyžaduje dobré fungovanie vnútorného trhu, aby kolízne normy platné v členských štátoch určovali použitie rovnakého vnútroštátneho právneho poriadku bez ohľadu na to, súd ktorého štátu vo veci koná.
- (5) Pôsobnosť, **ako aj ustanovenia** nariadenia ~~musí~~, **ktoré sú predmetom nezávislej interpretácie Súdny dvorom, musia** byť stanovené tak, aby sa zabezpečil ich súlad s nariadením (ES) č. 44/2001¹⁰ /**ES z 22. decembra 2000 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I)**¹¹, Rímskym dohovorom z roku 1980¹² – a **nástrojom Spoločenstva, ktorý ho nahradí. Nariadenie sa vzťahuje nielen na náhradu škody, ktorá už bola spôsobená, ale aj na činnosti na predchádzanie hroziacim škodám. Nariadenie pokrýva aj záväzky založené na režime objektívnej zodpovednosti.**
- (6) Zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže medzi subjektami podliehajúcimi právomoci súdu v Spoločenstve môžu iba jednotné pravidlá, ktoré sa budú uplatňovať bez ohľadu na právny poriadok, v ktorom sú obsiahnuté.
- (7) ~~Ak je zásada lex loci delicti commissi základným riešením v oblasti nezmluvných záväzkov v takmer všetkých členských štátoch, ku konkrétnemu uplatňovaniu tejto zásady v prípade rozptýlenia prvkov situácie vo viacerých krajinách, sa pristupuje rôznym spôsobom. Takáto situácia je zdrojom právnej neistoty.~~
- (7) **Snaha o súlad práva Spoločenstva vyžaduje, aby sa toto nariadenie nemalo vplyv na ustanovenia týkajúce sa rozhodného práva, alebo ustanovenia, ktoré majú dosah na rozhodné právo, obsiahnuté v zmluvách alebo právnych nástrojoch odvodeného práva okrem nariadenia, ako sú kolízne normy v špecifických veciach, imperatívne normy komunitárneho pôvodu alebo základné právne zásady vnútorného trhu. Výsledkom nariadenia musí byť podpora dobrého fungovania trhu a predovšetkým voľného pohybu tovarov a služieb.**
- (8) **V záujme autonómie vôle účastníkov zmluvy musia mať účastníci zmluvy možnosť zvoliť si rozhodné právo pre mimozmluvný záväzok. Pre voľbu rozhodného práva je však vhodné stanoviť určité podmienky a vylúčiť spotrebiteľov a zamestnancov z možnosti zvoliť si rozhodné právo predtým, než nastane skutočnosť, ktorá spôsobí škodu.**
- (9) **Aj keď je zásada lex loci delicti commissi základným riešením pre mimozmluvné záväzky v takmer všetkých členských štátoch, ku konkretizácii tejto zásady v prípade rozptýlenia prvkov situácie medzi viaceré štáty sa pristupuje rôzne. Takáto situácia je zdrojom právnej neistoty.**
- (8 10) Jednotné pravidlo musí zlepšiť predvídateľnosť rozsudkov a zabezpečiť rozumnú rovnováhu medzi záujmami osoby, ktorej zodpovednosti sa domáha poškodená osoba,

¹⁰ Ú. v. EÚ L 12, 16.1.2001, s.1.

¹¹ Ú. v. EÚ L 12, 16.1.2001, s.1

¹² Text Dohovoru v znení rôznych dohôd o pristúpení, deklarácií a protokolov k dohovoru pozri v konsolidovanej verzii uverejnenej v Ú. v. EÚ C 27, 26.1.1998, s. 34.

¹³ Text dohovoru v znení dohôd o pristúpení, vyhlásení a protokolov k dohovoru, pozri v konsolidovanej verzii uverejnenej v Ú. v. ES C 27, 26.1.1998, s.34.

a záujmami poškodenej osoby. Uplatnenie právneho poriadku štátu, kde nastala priama škoda (*lex loci delicti commissi*), vytvára spravodlivú rovnováhu medzi záujmami osoby, ktorá spôsobila škodu a poškodenou osobou, a je aj v súlade s modernou koncepciou práva občianskej zodpovednosti a rozvojom systémov objektívnej zodpovednosti.

(9 11) Pre osobitné kategórie nedovoleného konania treba stanoviť špecifické pravidlá, pre ktoré všeobecné pravidlo neumožňuje dosiahnuť rozumnú **rovnováhu** medzi záujmami zúčastnených subjektov.

(10 12) V oblasti zodpovednosti za chybné výrobky, **tak ako je sankcionovaná najmä v rámci smernice 374/1985/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky**¹⁴, musí kolízna norma splniť ciele ako spravodlivé rozdelenie rizík, ktoré prináša moderná spoločnosť, pre ktorú je charakteristický vysoký stupeň odbornosti, ochrana zdravia spotrebiteľov, stimuly inovácie, záruka spravodlivej súťaže a uľahčenie obchodných výmen. Uplatnenie právneho poriadku štátu obvyklého pobytu poškodenej osoby, s možnosťou doložky predvídateľnosti, je z hľadiska uvedených cieľov vyváženým riešením.

(11 13) V oblasti ~~nekalkej súťaže~~ **nekalých obchodných praktík, ktoré sa sankcionujú najmä podľa smernice 29/2005/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu**¹⁵, **všeobecná kolízna norma musí umožňovať** chrániť konkurentov, spotrebiteľov a všeobecne verejnosť a, **ako aj** zaručiť dobré fungovanie trhového hospodárstva. Uplatnenie právneho poriadku štátu, v ktorom bol pridelený kontrakt, umožňuje tieto ciele realizovať, okrem osobitných prípadov, ktoré odôvodňujú uplatnenie iných pravidiel **Konkretizovanie v osobitnom článku miesta škody, ako miesta, kde došlo k ovplyvneniu trhu, prispieva k posilneniu právnej istoty**.

(12) ~~S ohľadom Charty základných práv Európskej únie a Konvencie o ochrane základných ľudských práv a slobôd Rady Európy, musí kolízna norma odrážať primeranú rovnováhu, čo sa týka poškodenia súkromného života alebo práv osoby. Dodržiavanie základných zásad slobody tlače, ktoré sú platné v členských štátoch, musí byť zabezpečené doložkou o osobitnej ochrane.~~

(13 14) ~~Čo sa týka poškodenia životného prostredia, článok~~ **Čo sa týka škôd na životnom prostredí, ktoré sú vymedzené najmä smernicou 35/2004/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd**¹⁶, **je riešenie spočívajúce v umožnení voľby poškodenej osobe plne odôvodnené so zreteľom na článok** 174 Zmluvy ~~2~~, ktorá zabezpečuje vysokú mieru ochrany a ktorá sa zakladá na zásadách opatrnosti a preventívneho konania, na zásade nápravy prednostne u zdroja a na zásade „znečisťovateľ je platiteľom“ ~~– plne odôvodňuje použitie zásady ústretovosti voči osobe, ktorá utrpela škodu.~~

¹⁴ Ú. v. EÚ L 210, 7.8.1985, s. 29, v znení zmien a doplnení smernice 34/1999/ES z 10. mája 1999, Ú. v. ES L 141, 4.6.1999, s. 20.

¹⁵ Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22.

¹⁶ Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56.

- (14 ~~15~~) Čo sa týka poškodenia práv duševného vlastníctva, treba zachovať všeobecne uznávanú zásadu „*lex loci protectionis*“. Na účely tohto nariadenia sa výrazom práva duševného vlastníctva rozumie autorské právo, príbuzné práva, právo *sui generis* pre ochranu databáz, ako aj práva duševného vlastníctva.
- (15 ~~16~~) V osobitných prípadoch treba ustanoviť ~~obdobné~~ pravidlá pre mimozmluvné záväzky vyplývajúce z škody spôsobenej iným než nedovoleným konaním, akým je bezdôvodného obohatenia alebo z „*negotiorum gestio*“.
- ~~(16) V záujme autonómie vôle strán musia mať strany možnosť zvoliť si rozhodné právo pre mimozmluvný záväzok. Je vhodné chrániť slabé strany podmienením voľby rozhodného práva určitými podmienkami.~~
- (17) V mimoriadnych prípadoch oprávňujú dôvody verejného záujmu k tomu, aby súdy členských štátov použili mechanizmy, ktoré predstavujú výnimku z verejného poriadku a imperatívnych noriem.
- (18) Snaha o primeranú rovnováhu medzi účastníkmi zmluvy vyžaduje, aby boli zohľadnené pravidlá bezpečnosti a správania v krajine, v ktorej bol spáchaný poškodzujúci čin, aj keď sa nezmluvný záväzok riadi iným zákonom, **ak to bude vhodné**.
- ~~(19) Snaha o spojitosť komunitárneho práva vyžaduje, aby sa toto nariadenie dotýkalo iba ustanovení vzťahujúcich sa na rozhodný zákon alebo majúceich dosah na rozhodný zákon, ktoré sú obsiahnuté v zmluvách alebo nástrojoch odvodeného práva okrem nariadenia, ako kolízne pravidlá v zvláštnych veciach, kogentné normy komunitárneho pôvodu s výnimkou verejného poriadku Spoločenstva, alebo zásad týkajúcich sa vnútorného trhu. Toto nariadenie okrem toho nesmeruje a jeho uplatňovanie nesmie viesť k vytvoreniu prekážky, ktorá bude brániť dobrému fungovaniu vnútorného trhu a najmä voľnému pohybu tovarov a služieb.~~
- ~~(20)~~ 19) Dodržiavanie medzinárodných záväzkov členskými štátmi odôvodňuje, že účinné nariadenie nepostihuje dohovory, ktorých zmluvnými stranami sú členské štáty a ktoré sa vzťahujú na osobitné veci. S cieľom zabezpečiť lepšiu čitateľnosť právnych predpisov rozhodných pre túto oblasť Komisia uverejní v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* zoznam príslušných dohovorov, pričom bude vychádzať z informácií dodaných členskými štátmi.
- ~~(21)~~ 20) Keďže cieľ plánovanej akcie, t.j. lepšia predvídateľnosť právnych rozsudkov, ktorá vyžaduje skutočne jednotné právne predpisy určené záväzným a priamo uplatniteľným právnym nástrojom Spoločenstva, nemôže byť dostatočným spôsobom uskutočňovaný členskými štátmi, ktoré nemôžu vydávať jednotné právne predpisy na úrovni Spoločenstva, a teda z dôvodu účinkov na celé Spoločenstvo môže byť lepšie uskutočňovaný na úrovni Spoločenstva, Spoločenstvo môže urobiť opatrenia podľa zásady subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy. Podľa zásady proporcionality, tak ako je sformulovaná v uvedenom článku, nariadenie, ktoré posilňuje právnu istotu bez toho, aby požadovalo zladenie vecných pravidiel vnútroštátneho práva, nepresahuje to, čo je nutné na dosiahnutie tohto cieľa.
- ~~(22)~~ 21) [Veľká Británia a Írsko podľa článku 3 protokolu o pozícii Veľkej Británie a Írska k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva oznámili

svoje želanie zúčastniť sa na schválení a uplatňovaní tohto nariadenia. / ~~Spojené kráľovstvo a Írsko podľa článku 1 a 2 protokolu o pozícii Spojeného kráľovstva a Írska k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva sa nezúčastňujú na schválení tohto nariadenia, ktoré teda nezaväzuje ani jeden z uvedených dvoch štátov.~~]

(~~23~~**22**) Dánsko sa podľa článku 1 a 2 protokolu o pozícii Dánska, ktorý tvorí prílohu k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, nezúčastňuje na schválení tohto nariadenia, ktoré teda tento členský štát nezaväzuje.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I – Pôsobnosť

Článok 1 – Vecná pôsobnosť

1. Toto nariadenie sa uplatňuje v situáciách kolízie noriem na mimozmluvné záväzky v občianskych a obchodných veciach.

Neuplatňuje sa na daňové, colné alebo správne veci.

2. Nariadenie sa neuplatňuje na:

- a) mimozmluvné záväzky vyplývajúce z rodinných vzťahov alebo vzťahov považovaných za im rovnocenné, vrátane, **ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky, vrátane** vyživovacej povinnosti;
- b) mimozmluvné záväzky vyplývajúce z majetkových režimov manželov a z dedičstva, alebo z majetkových režimov vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky ako manželstvo;
- c) **mimozmluvné** záväzky vyplývajúce zo zmieniek, šekov, vlastných zmieniek a iných prevoditeľných cenných papierov v rozsahu, v ktorom záväzky z takých nástrojov vyplývajú z ich prevoditeľnej povahy;
- d) ~~osobná právna zodpovednosť konateľov a členov za dlhy spoločnosti, združenia alebo inej právnickej osoby a osobná právna zodpovednosť osôb zodpovedných za vykonávanie zákonného auditu účtovných dokladov~~ **mimozmluvné záväzky, najmä zodpovednosť predstaviteľov, orgánov a osôb zodpovedných za vykonávanie zákonného auditu účtovných dokladov spoločnosti, zapísanej alebo nezapísanej právnickej osoby za predpokladu, že sa na ne vzťahuje osobitná úprava v rámci noriem práva obchodných spoločností alebo v rámci iných noriem, ktoré sa vzťahujú na tieto osoby;**
- e) mimozmluvné záväzky **vyplývajúce zo vzťahov** medzi zriaďovateľmi, správcami alebo oprávnenými z poručníckeho fondu **vytvoreného dobrovoľne, a ktorého zriadenie možno písomne preukázať;**
- f) mimozmluvné záväzky vyplývajúce z jadrovej udalosti;

- g) mimozmluvné záväzky spojené so zodpovednosťou štátu za konanie spojené s výkonom zvrchovanej štátnej moci („acta iure imperii“);
- h) porušenia práva na súkromie a práv na ochranu osobnosti spôsobené masovokomunikačnými prostriedkami
- i) vykonanie dôkazu a konanie, bez toho, aby bol dotknutý článok 19.

3. V tomto nariadení sa „členským štátom“ rozumejú všetky členské štáty okrem [Veľkej Británie, Írska a] Dánska.

Článok 2 – Univerzálne uplatnenie Uplatnenie práva tretej krajiny

Právny poriadok uvedený v tomto nariadení sa uplatní bez ohľadu na to, či je alebo nie je právnym poriadkom členského štátu.

Článok 3 – Spojitosť s inými právnymi predpismi komunitárneho práva

1. Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie alebo prijímanie právnych aktov inštitúcií Európskych spoločenstiev, ktoré:

- a) v osobitných veciach určujú rozhodné právo pri strete právnych poriadkov v oblasti mimozmluvných záväzkov, alebo
- b) ustanovujú pravidlá, ktoré sa uplatňujú bez ohľadu na to, ktorým vnútroštátnym právnym poriadkom sa v zmysle tohto nariadenia spravuje predmetný mimozmluvný záväzok, alebo
- c) bránia uplatňovaniu normy alebo noriem vnútroštátneho právneho poriadku konajúceho súdu alebo právneho poriadku určeného týmto nariadením.
- d) ustanovujú pravidlá určené na podporu dobrého fungovania vnútorného trhu, ak sa tieto predpisy nemôžu spoločne uplatňovať na zákon určený pravidlami medzinárodného práva súkromného.

Kapitola II – Jednotné pravidlá

ODDIEL 1

PRAVIDLÁ TÝKAJÚCE SA MIMOZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV Z NEDOVOLENÉHO KONANIA VOĽBA PRÁVA

Článok 3 – Všeobecné pravidlo Článok 4 – Voľba práva

1. Účastníci po vzniku svojho sporu môžu uzavrieť dohodu, že ich mimozmluvné záväzky sa budú spravovať právnym poriadkom, ktorý si zvolili. Takáto voľba musí byť vyjadrená alebo preukázaná dostatočne spoľahlivo okolnosťami prípadu. Táto voľba práva nemá vplyv na práva tretích osôb.

2. Ked' všetci účastníci podnikajú, taká voľba môže byť obsiahnutá aj v zmluve dobrovoľne dojednanej predtým, než došlo k skutočnosti, ktorá spôsobila škodu.

3. Voľba práva cudzieho štátu účastníkmi, ak v čase, keď nastala škoda, sa všetky ostatné prvky situácie nachádzajú v inom štáte, než ktorého právny poriadok sa zvolil, nemá vplyv na uplatnenie právnych predpisov tohto štátu, od ktorých sa nedá odchýliť dohodou strán a ktoré sa ďalej nazývajú len „kogentné normy“.

4. Voľba práva tretej krajiny účastníkmi nemá vplyv na uplatnenie ustanovení právnych noriem Spoločenstva, ak v čase, keď nastala škoda, sa všetky ostatné prvky situácie nachádzali v jednom alebo vo viacerých členských štátoch Európskeho spoločenstva.

ODDIEL 2

VŠEOBECNÉ PRAVIDLO PRE MIMOZMLUVNÉ ZÁVÄZKY Z NEDOVOLENÉHO KONANIA

Článok 5 – Všeobecné pravidlo

1. Pri absencii voľby práva podľa článku 4 je rozhodným právom pre mimozmluvné záväzky právo štátu, na území ktorého škoda nastala alebo by mohla nastať, bez ohľadu na to, na území ktorého štátu došlo ku skutočnosti, ktorá spôsobila škodu, a bez ohľadu na to, na území ktorého štátu alebo štátov nastali nepriame následky takejto skutočnosti.

2. Ak však osoba, o ktorej sa tvrdí, že je zodpovedná, ako aj osoba, ktorá utrpela škodu, majú obvyklý pobyt na území tohto istého štátu v čase, keď nastala škoda, mimozmluvný záväzok sa spravuje právnym poriadkom tohto štátu.

3. Ak je zo všetkých okolností veci zrejmé, že mimozmluvný záväzok má zjavne užšiu väzbu s iným štátom než so štátom uvedeným v odseku 1 alebo 2, uplatní sa právny poriadok tohto štátu. Zjavne užšia väzba s iným štátom **sa môže zakladať najmä na už existujúcom vzťahu medzi účastníkmi zmlúv, ako napríklad zmluva, ktorá je úzko spojená s predmetným mimozmluvným záväzkom.** Pri posudzovaní existencie zjavne užších väzieb s iným štátom možno zohľadniť najmä očakávanie strán, čo sa týka rozhodného práva.

ODDIEL 3

PRAVIDLÁ PRE MIMOZMLUVNÉ ZÁVÄZKY Z URČITÉHO OSOBITNÉHO NEDOVOLENÉHO KONANIA

Článok 4 6 – Zodpovednosť za chybné výrobky

Bez vplyvu na článok 5 ods. 2 a 3 sa mimozmluvný záväzok vyplývajúci zo škody spôsobenej chybným výrobkom spravuje právnym poriadkom toho štátu, na území ktorého má osoba, ktorá utrpela škodu, svoj obvyklý pobyt **v čase, keď predmetná škoda nastala**, okrem prípadu, že osoba, o ktorej sa tvrdí, že je zodpovedná, preukáže, že výrobok sa predával v tomto štáte bez jej súhlasu, pričom v tom prípade sa bude mimozmluvný záväzok spravovať právnym poriadkom toho štátu.

~~Článok 5 – Nekalá súťaž~~ Článok 7 – Nekalé obchodné praktiky

1. Mimo zmluvný záväzok vyplývajúci z nekalej obchodnej praktiky sa spravuje právnym poriadkom určeným článkom 5 ods. 1. Štát, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku škode, je štát, na území ktorého došlo alebo by mohlo dôjsť priamo a v podstatnej miere k ovplyvneniu konkurenčných vzťahov.
2. Ak prejav nekalej súťaže ovplyvňuje výlučne záujmy určitého súťažiteľa, uplatní sa aj článok 5 ods. 2 a 3.

~~Článok 6 – Porušenia práva na súkromie a práv na ochranu osobnosti~~

1. ~~Mimo zmluvný záväzok vyplývajúci z porušenia práva na súkromie a práv na ochranu osobnosti sa spravuje právnym poriadkom štátu, na území ktorého má sídlo súd, keď uplatňovanie práva určeného článkom 3 by bolo v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku tohto štátu v oblasti slobody vyjadrovania a informácií.~~
2. ~~Právo na zadostučinenie alebo obdobné opatrenia sa spravuje právnym poriadkom štátu, na území ktorého má obvyklý pobyt prevádzkovateľ vysielania alebo vydavateľ novín.~~

~~Článok 7 – Poškodenie životného prostredia~~ Článok 8 – Škoda na životnom prostredí

Mimo zmluvný záväzok vyplývajúci zo škody na životnom prostredí alebo škôd spôsobených osobám alebo na majetku vyplývajúcich z takej škody sa spravuje právnym poriadkom určeným podľa článku 5 ods. 1, ibaže by osoba, ktorá žiada náhradu škody, rozhodla svoj nárok oprieť o právny poriadok štátu, na území ktorého došlo ku skutočnosti.

~~Článok 82~~ - Porušenie práva duševného vlastníctva

1. Mimo zmluvný záväzok za škodu, ktorý vznikol z porušenia práva duševného vlastníctva sa spravuje právnym poriadkom štátu, na území ktorého je toto právo chránené.
2. Mimo zmluvný záväzok za škodu, ktorý vznikol z porušenia jednotného komunitárneho práva duševného vlastníctva, sa spravuje príslušným nariadením Spoločenstva. Čo sa týka otázok, na ktoré sa nevzťahuje toto nariadenie, spravujú sa právnym poriadkom členského štátu, kde došlo k porušeniu tohto práva.
3. Tento článok upravuje všetky mimozmluvné záväzky z poškodenia práva duševného vlastníctva bez ohľadu na oddiel 1, 2 a 4.

ODDIEL 2
PRAVIDLÁ TÝKAJÚCE SA MIMOZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV Z INÉHO AKO
NEDOVOLENÉHO KONANIA

Článok 9 — Určenie rozhodného práva

ODDIEL 4
ZVLÁŠTNE PRAVIDLÁ PRE MIMOZMLUVNÉ ZÁVÄZKY Z BEZDÔVODNÉHO
OBOHATENIA A Z „NEGOTIORUM GESTIO“

Článok 10 – Bezdôvodné obohatenie

1. ~~Mimozmluvný záväzok vyplývajúci z iného skutku ako nedovolené konanie~~ vyplývajúci **z bezdôvodného obohatenia, vrátane platby bez právneho dôvodu**, súvisiaci s už existujúcim vzťahom medzi účastníkmi zmluvy, ako zmluva **alebo nedovolené konanie v zmysle oddielu 2 a 3**, ktorý má úzku väzbu s mimozmluvným záväzkom, sa spravuje právnym poriadkom, ktorým sa spravuje tento vzťah.
2. ~~Bez toho, aby bol dotknutý~~ Ak odsek 1 **neumožňuje určiť rozhodné právo** a keď účastníci majú obvyklý pobyt v tom istom štáte ~~v čase vzniku škody~~, kde **nastala skutočnosť, ktorá má za následok bezdôvodné obohatenie**, mimozmluvný záväzok sa spravuje právnym poriadkom tohto štátu.
3. ~~Bez toho, aby boli dotknuté~~ Ak odseky 1 a 2 **neumožňujú určiť rozhodné právo**, mimozmluvný záväzok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia sa spravuje právom štátu, kde **predovšetkým** ~~došlo k obohateniu~~ **nastala skutočnosť, ktorá má za následok obohatenie**.
4. ~~Bez toho, aby boli dotknuté články 1 a 2 sa mimozmluvný záväzok vyplývajúci z právnych úkonov vykonaných bez potrebného oprávnenia v záležitostiach inej osoby spravuje právnym poriadkom tohto štátu, na území ktorého má osoba, v prospech ktorej sa konalo, obvyklý pobyt v čase neoprávneného úkonu. Ak sa však mimozmluvný záväzok vyplývajúci z právnych úkonov vykonaných bez potrebného oprávnenia v záležitostiach inej osoby týka fyzickej ochrany osoby alebo určitého hmotného majetku, uplatní sa právny poriadok štátu, na území ktorého sa v čase neoprávneného úkonu nachádzala osoba, v prospech ktorej sa konalo, alebo majetok.~~
5. ~~Ak je zo všetkých okolností prípadu zrejmé, že mimozmluvný záväzok vyplývajúci z „negotiorum gestio“ má zjavne užšiu väzbu s iným štátom než so štátom uvedeným v odseku 1, 2, 3 a 4, uplatní sa právny poriadok tohto štátu.~~
6. ~~Bez ohľadu na tento článok, všetky mimozmluvné záväzky v oblasti práva duševného vlastníctva sa spravujú článkom 8.~~
4. **Ak je zo všetkých okolností prípadu zrejmé, že mimozmluvný záväzok vyplývajúci z „negotiorum gestio“ má zjavne užšiu väzbu s iným štátom než so štátom uvedeným v odseku 1 - 3, uplatní sa právny poriadok tohto štátu.**

Článok 11–Negotiorum gestio

1. Ak mimozmluvný záväzok vyplývajúci z „negotiorum gestio“ súvisí s už existujúcim vzťahom medzi účastníkmi zmluvy ako zmluva alebo nedovolené konanie v zmysle oddielu 2 a 3 a má úzku väzbu s mimozmluvným záväzkom, uplatní sa právny poriadok, ktorým sa spravuje tento vzťah.

2. Ak odsek 1 neumožňuje určiť rozhodné právo a účastníci majú obvyklý pobyt v tom istom štáte v čase vzniku škody, na mimozmluvný záväzok sa uplatní právny poriadok tohto štátu.

3. Ak odseky 1 a 2 neumožňujú určiť rozhodné právo, na mimozmluvný záväzok vyplývajúci z „negotiorum gestio“ sa uplatní právny poriadok štátu, kde konateľ konal.

4. Ak je zo všetkých okolností prípadu zrejmé, že mimozmluvný záväzok vyplývajúci z „negotiorum gestio“ má zjavne užšiu väzbu s iným štátom než so štátom uvedeným v odseku 1 až 3, uplatní sa právny poriadok tohto štátu.

ODDIEL 3

SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ TÝKAJÚCE SA MIMOZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV Z INÉHO AKO NEDOVOLENÉHO KONANIA

Článok 10—Sloboda výberu

~~1. S výnimkou prípadu mimozmluvných záväzkov, ktoré sa spravujú článkom 8, môžu strany v čase vzniku sporu medzi nimi uzavrieť dohodu, že ich mimozmluvné záväzky sa budú spravovať právnym poriadkom, ktorý si zvolia. Voľba právneho poriadku musí byť výslovná alebo musí jednoznačne vyplývať z okolností prípadu. Nemôže mať vplyv na práva tretích osôb.~~

~~2. Voľba práva účastníkmi, ak v čase, keď nastala škoda, sa všetky ostatné prvky situácie nachádzajú v inom štáte, než ktorého právny poriadok sa zvolil, nemá vplyv na uplatnenie právnych predpisov tohto štátu, od ktorých sa nedá odchýliť dohodou strán a ktoré sa ďalej nazývajú len „imperatívne normy“.~~

~~3. Voľba práva tretej krajiny účastníkmi nemá vplyv na uplatnenie ustanovení právnych noriem Spoločenstva, ak v čase, keď nastala škoda, sa všetky ostatné prvky situácie nachádzali v jednom alebo vo viacerých členských štátoch Európskeho spoločenstva.~~

ODDIEL 5

SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ

Článok ~~11~~ 12 – Rozsah použitia rozhodného práva pre mimozmluvné záväzky

Rozhodným právom pre mimozmluvné záväzky podľa článku 3 ~~4~~ až ~~10~~11 tohto nariadenia sa spravujú najmä:

- a) podmienky a rozsah zodpovednosti, vrátane určenia osôb, ktoré možno brať na zodpovednosť za ich konanie;
- b) okolnosti vylučujúce zodpovednosť, obmedzenie zodpovednosti a del'ba zodpovednosti;
- c) existencia a druhy ujmy alebo škody, za ktoré možno požadovať náhradu;
- d) opatrenia, ktoré môže súd prijať v rozsahu jeho právomoci podľa procesných noriem, aby zabránil ujme alebo škode alebo zastavil ich ďalší vznik alebo zabezpečil poskytnutie náhrady;
- e) vyčíslenie škody, ak sa spravuje právnymi predpismi;
- f) otázka, či právo na náhradu možno previesť, **najmä formou postúpenia alebo dedenia;**
- g) ktoré osoby majú právo na náhradu škody, ktorú utrpeli osobne;
- h) zodpovednosť za konanie iných osôb;
- i) spôsoby, ktorými môžu záväzky zaniknúť, preklúzia a premlčanie, vrátane noriem týkajúcich sa začiatku plynutia prekluzívnych alebo premlčacích lehôt a prerušenia alebo zastavenia ich plynutia.

*Článok ~~12~~ **13** – Imperatívne normy*

21. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia neobmedzuje použitie ustanovení právneho poriadku štátu, ktorého súd koná, v situácii, v ktorej je ich použitie záväzné bez ohľadu na to, ktorý právny poriadok je inak rozhodný pre mimozmluvný záväzok.

42. Ak sa podľa tohto nariadenia má použiť právny poriadok tretieho štátu, kogentné normy iného štátu, s ktorým má situácia úzku väzbu, možno zohľadniť, ak podľa právneho poriadku tohto štátu sa musia tieto normy uplatniť bez ohľadu na to, ktorý právny poriadok je inak rozhodným právom pre mimozmluvný záväzok, a v rozsahu, v ktorom sa podľa tohto právneho poriadku musia v takejto situácii uplatniť. Pri úvahe, či sa tieto kogentné normy zohľadnia, sa prihliada na ich povahu a účel a na dôsledky ich uplatnenia alebo neuplatnenia.

*Článok ~~13~~ **14** – Normy bezpečnosti a správania sa*

Pri určovaní zodpovednosti v **konkrétnej veci** na základe rozhodného práva sa musí brať ohľad na pravidlá bezpečnosti a správania sa, ktoré platili na mieste a v čase skutočnosti, ktorá spôsobila škodu, **ak je to vhodné.**

*Článok ~~14~~ **15** – Priama žaloba proti poisťovateľovi zodpovednej osoby*

~~Právo~~ Osoba, ktorej bola spôsobená škoda, **môže** žalovať priamo poisťovateľa osoby, o ktorej sa tvrdí, že je zodpovedná, ~~sa spravuje~~ **ak existuje možnosť takejto žaloby,** buď podľa práva

rozhodného pre mimozmluvný záväzok, ak len osoba, ktorej bola spôsobená škoda, neuplatní svoj nárok, **alebo podľa** právneho poriadku rozhodného pre zmluvu o poistení.

*Článok ~~15~~**16** – Prechod pohľadávky zo zákona a solidárna zodpovednosť*

1. ~~Ak osoba („veriteľ“) má mimozmluvný nárok voči inej osobe („dlžník“) a tretia osoba má povinnosť uspokojiť veriteľa alebo na základe takejto povinnosti veriteľa už uspokojila, právny poriadok, ktorým sa spravuje povinnosť tretej osoby uspokojiť veriteľa, určuje tiež, či si tretia osoba môže uplatniť voči dlžníkovi nároky, ktoré mal voči dlžníkovi veriteľ podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje ich vzájomný vzťah, a ak takéto nároky môže uplatniť, tento právny poriadok určuje, či tak môže urobiť v plnom alebo len v obmedzenom rozsahu.~~

2. ~~Rovnaké pravidlo sa uplatní aj v prípade, že nárok sa uplatňuje voči viacerým osobám a jedna z nich už uspokojila veriteľa.~~

Ak tretia osoba (napr. poisťovateľ) má povinnosť uspokojiť veriteľa na základe mimozmluvného záväzku, právny poriadok, ktorým sa spravuje povinnosť tretej osoby uspokojiť veriteľa napr. z titulu zmluvy o poistení určuje tiež, či tretia osoba si môže uplatniť voči dlžníkovi nároky z mimozmluvného záväzku.

*Článok ~~16~~**17** – Spoločné záväzky*

Ak má veriteľ právo uplatniť si nároky voči viacerým dlžníkom, ktorí sú spoločne zodpovední, a ak niektorý z dlžníkov veriteľa už uspokojil, právo tohto dlžníka uplatniť náhradu voči ostatným dlžníkom sa spravuje právnym poriadkom, ktorým sa spravuje záväzok tohto dlžníka voči veriteľovi.

*Článok **18** – Formálna platnosť*

Jednostranný právny úkon týkajúci sa mimozmluvného záväzku je platný, pokiaľ ide o jeho formu, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje mimozmluvný záväzok, alebo právneho poriadku štátu, v ktorej sa úkon urobil.

*Článok ~~17~~**19** – Dôkazné bremeno*

1. Právny poriadok, ktorým sa spravuje mimozmluvný záväzok podľa tohto nariadenia, sa uplatní v rozsahu, v ktorom pre mimozmluvné záväzky upravuje zákonné domnienky alebo dôkazné bremeno.

2. Právny úkon možno dokazovať akýmkoľvek dôkazným prostriedkom prípustným podľa právneho poriadku štátu, ktorého súd koná, alebo podľa právneho poriadku uvedeného v článku ~~16~~ **18**, podľa ktorého je tento právny úkon formálne platný, za predpokladu, že dôkaz možno týmto spôsobom pred konajúcim súdom vykonať.

Kapitola III – Ďalšie ustanovenia

~~Článok 18~~ – Určenie územia štátu

Na účely tohto nariadenia sa za územie štátu považujú:

- ~~a) inštalácie a iné zariadenia pre preskúvanie a využívanie prírodného bohatstva v časti, na časti alebo nad časťou morského dna situovaného mimo teritoriálnych vôd daného štátu v rozsahu, v ktorom je tento štát podľa medzinárodného práva oprávnený vykonávať na tomto mieste zvrhované práva na preskúvanie a využívanie tohto prírodného bohatstva,~~
- ~~b) loď na otvorenom mori, ktorá je v tomto štáte alebo pod jeho menom registrovaná alebo ktorej bol ním alebo v jej mene vydaný registračný list alebo porovnateľný doklad, alebo ktorá je, pri absencii registrácie, registračného listu alebo porovnateľného dokladu, vo vlastníctve štátneho občana tohto štátu,~~
- ~~c) lietadlo vo vzdušnom priestore, ktoré je v tomto štáte alebo pod jeho menom registrované alebo zapísané v jeho registri lietadiel, alebo ktoré je, pri absencii registrácie alebo zápisu v registri lietadiel, vo vlastníctve štátneho občana tohto štátu.~~

~~Článok 19~~20 – Určenie obvyklého pobytu

1. Za obvyklý pobyt obchodných spoločností, združení alebo iných právnických osôb sa považuje miesto ich hlavnej prevádzkarne. Ak však nastala skutočnosť, ktorá spôsobila škodu, alebo ak škoda vznikla činnosťou pobočky, zastúpenia alebo organizačnej zložky, považuje sa za miesto obvyklého pobytu miesto, kde sa nachádza táto zložka.

2. Ak nastala skutočnosť, ktorá spôsobila škodu, alebo ak škoda vznikla v rámci podnikateľskej činnosti fyzickej osoby, je obvyklým miestom pobytu tejto osoby miesto jej **hlavnej** prevádzkarne.

~~3. Na účely článku 6 ods. 2 miesto, kde má rozhlasová vysielacia organizácia podľa smernice 89/552/EHS, v znení smernice 97/36/ES, miesto svojej hlavnej prevádzkarne.~~

~~Článok 20~~21 – Vylúčenie spätného a ďalšieho odkazu

Uplatnenie právneho poriadku štátu určeného podľa tohto nariadenia znamená uplatnenie platných právnych noriem tohto štátu s výnimkou jeho noriem medzinárodného práva súkromného.

~~Článok 21~~22 – Štáty s viacerými právnymi systémami

1. Ak je štát zložený z viacerých územných celkov a každý z nich má vlastné právne normy pre mimozmluvné záväzky, na účely určenia rozhodného práva podľa tohto nariadenia sa každý jeho územný celok považuje za štát.

2. Štát, v ktorom rôzne územné celky majú svoje vlastné právne normy pre mimozmluvné záväzky, nie je povinný uplatňovať toto nariadenie pri strete výlučne medzi právnymi poriadkami týchto celkov.

*Článok ~~22~~**23** – Výhrada verejného poriadku*

Uplatnenie niektorého ustanovenia právneho poriadku štátu určeného podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, ak by jeho uplatnenie bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom štátu, ktorého súd vo veci koná. **Za nezlučiteľný s verejným poriadkom štátu, ktorého súd vo veci koná, možno podľa tohto nariadenia pokladať najmä právny poriadok, ktorý by viedol k priznaniu nároku na nekompENZAČNÚ náhradu škody, ktorej výška by bola nadmerná.**

*Článok ~~23~~**24** – Vzťah k iným ustanoveniam komunitárneho práva medzinárodným dohovorom*

1. ~~Toto nariadenie nemá vplyv na ustanovenia zmlúv o založení Európskych spoločenstiev alebo právnych nástrojov inštitúcií Európskych spoločenstiev, ktoré:~~ **Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie mnohostranných medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnými stranami sú v čase prijatia tohto nariadenia členské štáty a ktoré v špecifických veciach upravujú kolízne kritériá pre rozhodné právo pre mimozmluvné záväzky a Komisii boli oznámené podľa článku 25.**

- ~~— v špecifických veciach upravujú kolízne kritériá pre rozhodné právo pre mimozmluvné záväzky, alebo~~
- ~~— určujú pravidlá, ktoré sa uplatňujú bez ohľadu na to, ktoré vnútroštátne právo je podľa tohto nariadenia rozhodné pre predmetné mimozmluvné kritériá, alebo~~
- ~~— bránia uplatňovaniu normy alebo noriem právneho poriadku štátu, ktorého súd koná, alebo právneho poriadku určeného týmto nariadením.~~

2. ~~Toto nariadenie nemá vplyv na právne nástroje Spoločenstva, ktoré v špecifických veciach a v oblastiach koordinovaných týmito nástrojmi podrobujú dodávku služieb a tovarov právnemu poriadku členského štátu, v ktorom má poskytovateľ služby sídlo a ktoré v koordinovanej oblasti umožňujú obmedzenie slobody poskytovania služieb a tovarov pochádzajúcich z iného členského štátu len za obmedzených okolností.~~

Článok 24 – NekompENZAČNÁ náhrada škody

~~Uplatnenie ustanovení právneho poriadku určeného podľa tohto nariadenia, ktoré vedie k priznaniu nekompENZAČNEJ náhrady škody, akou je napríklad exemplárna alebo represívna náhrady škody, je v rozpore s verejným poriadkom Spoločenstva.~~

Článok 25 – Vzťah k existujúcim medzinárodným dohovorom

~~Toto nariadenie sa nedotýka použitia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnými stranami sú členské štáty v čase prijatia tohto nariadenia a ktoré v špecifických veciach určujú rozhodné právo pre mimozmluvné záväzky.~~

2. Ak sa však všetky relevantné prvky situácie nachádzajú v čase vzniku škody v niektorom alebo vo viacerých členských štátoch, toto nariadenie má prednosť pred týmito dohovormi:

- Haagsky dohovor zo 4. mája 1971 o práve použiteľnom na dopravné nehody,**
- Haagsky dohovor z 2. októbra 1973 o rozhodnom práve pre zodpovednosť za chybný výrobok.**

Kapitola IV – Záverečné ustanovenia

Článok 2625 – Zoznam dohovorov podľa článku 2524

1. Členské štáty najneskôr do ~~30. júna 2004...~~ oznámia Komisii zoznam dohovorov podľa článku ~~2524~~. Po tomto dni členské štáty oznámia Komisii každé vypovedanie dohovorov.

2. Komisia uverejní zoznam dohovorov podľa odseku 1 v *Úradnom vestníku Európskej únie* do šiestich mesiacov od doručenia **tohto úplného** zoznamu.

Článok 2726 – Správa o uplatňovaní

Najneskôr do piatich rokov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia Komisia predloží správu o jeho uplatňovaní Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru. K správe sa pripoja, ak to bude potrebné, návrhy na úpravu nariadenia.

Pri vypracúvaní správy sa Komisia zameria predovšetkým na spôsob, akým súdy jednotlivých členských štátov v praxi uplatňujú cudzí právny poriadok. V prípade potreby sa do správy zahrnú odporúčania, čo sa týka vhodnosti spoločného postupu v oblasti uplatňovania cudzieho právneho poriadku.

Správa sa bude zaoberať aj otázkou vhodnosti osobitných právnych predpisov Spoločenstva pre určenie rozhodného práva pre dopravné nehody.

Článok 27 - Nadobudnutie účinnosti a časové uplatnenie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť ~~1. januára 2005...~~.

Nariadenie sa použije na mimozmluvné záväzky vyplývajúce zo skutočností, ktoré nastali po nadobudnutí jeho účinnosti.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*